

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΓΩΓΕΑ ΜΟΝΟΝ. Ἐν Ἀθήναις φρ. 15. — Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 16. — Ἐν τῷ ἔξ. τ. φρ. 25.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ

(ΧΑΡΑΚΤΗΡ).

Οὐδείς θάνατος μετεμορφώθη εἰς τόσην ζωὴν, ἢ ὁ θάνατος τοῦ **Χριστοῦ**. Ζωὴ θὰ μᾶς εἴπωσιν ἰδανικὴ. Ζωὴ ἱστορικὴ, ζωὴ θρησκευτικὴ, καὶ ὅμως... ζωὴ. Βεβαίως ὅ,τι ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν μέγας Ἀμερικανὸς ποιητὴς **Λογγκφέλω** εἶπε περὶ ἐνὸς ζωγράφου: «Δὲν ἀπέθανε· ἀνεχώρησεν!» εἶναι ἐπίγραμμα ἀναφερόμενον εἰς πᾶσαν μεγάλην μνήμην, εἰς πάντα ζήσαντα ἐδῶ κάτω ὡς πνεῦμα. Ἀλλ' ἐνῶ τῶν μεγάλων πνευμάτων τὸ διαϊωνιζόμενον δὲν εἶναι ὁ θάνατος, ἀλλ' ἡ ζωὴ, ἐν τῷ **Χριστῷ** συνέβη τὸ ἐναντίον: τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸν θάνατον εὐρὺν ἐν τῇ ζωῇ, τὴν ζωὴν εὐρὺν ἐν τῷ θανάτῳ.

Ἰδετε τὸν **Ἥλιον**! Τί συμβαίνει μὲ τὸ ἀπειρομέγεθες καὶ ἀπειρόφως αὐτὸ μεταλλεῖον τῆς ζωῆς καὶ τῆς θερμότητος; Μὲ τὸν δυνάστην αὐτὸν τόσων πλανητικῶν συστημάτων, κινδυνευόντων ἅνεν ἐκείνου νὰ καταφυγῶσι καὶ νὰ καταρράγῳσιν ἀστραπηδόν; Πῶς τὸν βλέπομεν ἐν τῇ παραισθητοῦσῃ φαντασίᾳ μας, ἰπότην ἀκριβῶς τὸν νομίζωμεν δρῶντα καὶ λειτουργοῦντα; Ἀπλὴν χρυσόφαιραν, ἥς τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἐπιβολὴ οὐδαμῶς ὑπερβάλλουσι τὴν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τῆς Ἀθηνᾶς μαρμαίρουσαν πρὸ τῆς Ἀκαδημίας χρυσοῦν ἀσπίδα!

Ἀλλ' ἀναμείνατε νὰ δύσῃ, δηλαδὴ, σύμφωνα μὲ τὰς αἰσθήσεις μας, ν' ἀποθάνῃ, καὶ μεθύσατε τότε ἐκ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, μεταβάλλοντος τὸν οὐρανὸν ἐδῶ εἰς ζώνας χρυσοῦ ἀπέφθου, ἐκεῖ εἰς ῥοδοσπῶτους λειμῶνας, ἀλλοῦ ἐπὶ τάπητος ἰώδους ἐγειρομένας ἀκροπόλεις κροκόχρους, καὶ πέραν ἀκόμα ἐπὶ τῶν ῥάχων τῶν ὀρέων διὰ πτερωτῶν ἀγγελιαφόρων, δρομαιοτέρων τῆς ἀστραπῆς, ἀπλουμένους πορφύρας, καὶ ὅλην τὴν ἀτμοσφαῖραν μεθύουσαν χρώματ᾽, ἀκτῖνας καὶ ἀμβροσίαν, ῥόδων, ἴων, σαπφείρων καὶ πτερωμάτων πλουσίων παραδεισίων πτηνῶν.

Τί εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἡλίου πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ! Σταγὼν φωτὸς ἐν ὠκεανῷ χρυσοῦ.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τοῦ **Χριστοῦ** ἐν σχέσει πρὸς τὴν ζωὴν Του. Τί εἶναι θνητὴ ζωὴ παλαιούσα κατὰ τῆς οὐδύνης, παλαιούσα κατὰ τῆς ἀνάγκης; Ἐνδύσατε τὸν **Θεὸν** αὐτὸν, ἄν που τὸν εὐρήτε, περιβολὴν γυμνῆς σαρκὸς, καὶ ὁ παντοδύναμος θὰ αἰσθανθῇ ἀμέσως τὴν ἀδυναμίαν του· ὁ πανταχοῦ παρὼν θὰ εἶναι μόνον ἐκεῖ ποῦ εἶναι· ὁ ἄπειρος θὰ κατέχῃ δεδομένον χώρον· καὶ ἂν εὐρίσκειται εἰς τὰς προσφιλεῖς του Ἀθῆνας δὲν θὰ δύναται νὰ εὐρίσκειται συγχρόνως καὶ εἰς τοὺς προσφιλεῖς του Παρισίους. Τί ἦτο ὁ πρὸ τοῦ πυλῶνος τοῦ θεάτρου κρατῶν ὡς μάγκας τὰς ἡνίας τῶν ἵππων, ὁ ἐξ αἵματος καὶ νεύρων ζωντανὸς **Σαίξπηρ**, πρὸ τοῦ νεκροῦ **Σαίξπηρ**, κυρίου δύο κόσμων, κατακτητοῦ καρδιῶν, δυνάστου, βασιλέως, εἰδώλου, θεοῦ! Ἐπρεπε κατασκοπεύσας ἐρωτικὴν συνέντευξιν καὶ ἐπωφελοῦμενος τῆς μεγαλοφυΐας του νὰ κλέψῃ παρ' εὐγενούς, εἰς δὴν ἦτο ὑπεσχημένη, παραδείσιον νύκτα μετὰ τρυφηλῆς συμπολίτιδος του. Ἀλλὰ τῶρα ὅλαι αἱ ἄβραι χεῖρες καὶ τὰ ἀβρότερα χεῖλη καὶ οἱ κολασμένοι ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ εὐγλωττότερα στήθη τὸν σφίγγουν, τὸν θλίβουν, τὸν βλέπουν, τὸν ἀσπάζονται, τὸν ἀγαποῦν. Τίς ἐπίγειος Σουλτάνος δὲν φθονεῖ τὸν οὐράνιον αὐτὸν μεγιστᾶνα;

* *

Δι' ἐκεῖνον ὅστις θνήσκων ἐπὶ τοῦ σταυροῦ—καὶ μόνον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θνήσκων—ἐμελλε νὰ κυβερνήσῃ διὰ τῆς ψυχῆς του τριακόσια ἑκατομῦρια, ἀρχηγὸς γενόμενος κοινωνικῆς, πολιτικῆς, πνευματικῆς, θρησκευτικῆς ἐπαναστάσεως, τί ἦτο ὁ ἐν Βηθλεὲμ ἢ ὁ ἐν Ναζαρέτ βίος του, αἱ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ περιπλανήσεις του, αἱ εἰς Ἱερουσόλυμα περιοδεῖαι του, ὁ εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν ἀντηχῶν λόγος του, τὸ ἐν Ἰορδάνῃ βάπτισμά του καὶ ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν μέσῳ ἀγρίων θηρίων τεσσαρακονθήμερος νηστεία του;

Ἀλλ' ἐὰν ἀπέβη ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ θάνατός του μέγας, ἐὰν κατεχρυσώθη μὲ ὅλας τὰς ῥοδοθαφᾶς μεσημβρινῆς ἡλίου δύσεως, ἀλλ' ἡ ζωὴ του ὑπῆρξε τόσον γλυκεῖα ὡς ἄρωμα ἴου, μελαγχολικὴ ὡς αἰσθημα κόρης, ἀγνώως ἐρω-

τική, ὡς συμπάθεια Ἐρωτος καὶ Ψυχῆς, κοιμωμένων τόσοι παρθένως ἐν τῇ φερωνύμφῳ εἰκόνι τοῦ Ραφαήλ, τόσοι μεστή αὐταπαρνήσεως, ὡς καρδιά μητρὸς, τόσοι πλήρης ἡρωϊσμοῦ, ὡς στέρνον πολεμιστοῦ, ὥστε δι' ἡμᾶς ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἡ μικρὰ, ἡ στενὴ, ἡ ταπεινὴ, ἡ ποιητικὴ, ἡ διελθούσα ὡς διαυγὲς νόμα ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρωποστεφῶν κάμπων τῆς δροσερᾶς Γαλιλαίας, περιέχει μετ' ἑξ ἑνδιαφέρον ἢ ὁ μέγας Αὐτοῦ θάνατος.

* *

Γιὸς τέκτονος, τέκτων αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐγεννήθη πτωχὸς ἐν πτωχοτάτῃ καλύβῃ, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ἀγροτικὰ χωρία ἢ εἰς τὰς νήσους. Οἰκίσκος δηλαδὴ ἰσόγειος, δεχόμενος τὸν ἥλιον ἀπὸ τῆς θύρας, μετ' ὀλίγα μαγεϊρικὰ σκεύη, ψάθας ἢ ἀχυροστρωμνὰς δι' ὕπνον καὶ βεδαμμένον κιβώτιον δι' ἱματισμόν. Ἦτο ὠραῖος, ἦτο ἄσχημος; Ἡ παράδοσις τὸν θέλει μὴ εὐεῖδῃ, ἵνα πληρωθῇ δὲν ξυρόμενος ποία προφητεία· ἀλλ' ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου ἦτο δυνατόν νὰ μὴν ἦτο εὐεῖδης; Φανταζόμεθα τὴν μητέρα του τύπον Συρίας καλλομένης, σιτόχρουν, μετ' ἑλάν, βαθὺ βλέμμα, εὐθεῖαν κανονικὴν ῥίνα, λεπτὴν ἐπιδερμίδα, κόλπον πλαστικὸν καὶ τρυφηλὴν μελαγχολίαν, τὴν διακρίνουσαν τὰς Συρίας γυναῖκας. Ἡ ζωγραφικὴ τῆς Ἀναγεννήσεως τὴν ἀπεθέωσε, δοῦσα εἰς αὐτὴν τύπον ὅχι μόνον μητρὸς, ἀλλὰ καὶ γυναικὸς. Τοιαύτη εἶναι ἡ Παρθένος μετ' ὃν Ἰησοῦν τοῦ Ραφαήλ. Νεύει κάτω πρὸς τὸ παιδίον, ἐνῶ ὁ κόλπος τῆς ὀγκούμενος διαγράφεται ὑπὸ λεπτῶν χιτῶνα ἀνοιγόμενον κατὰ τὸν λαιμόν. Ἀλλ' ὁ κυριεῦον τύπος τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Ραφαήλ εἶναι ὁ τῆς μητρὸς, καὶ ὅχι ὁ τῆς γυναικὸς.

Πῶς παρήλθον τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ἰησοῦ, τίς γνωρίζει; Βεβαίως ἐφοίτησεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα. Ἀλλ' αἱ σπουδαί του δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπῆρξαν σπουδαί σοφοῦ. Τὸ παιδίον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ ἐγκλεισθῇ ὁ ἔρως τῆς ἀνθρωπότητος πῶς ἠδύνατο ν' ἀποκλεισθῇ ἐντὸς τῆς σχολαστικῆς σοφίας τῶν Φαρισαίων καὶ Γραμματέων; Τὰς πρῶτας του ἐμπνεύσεις θὰ ἔλαβεν ἐκ τῶν Προφητῶν καὶ τῆς Πεντατεύχου.

* *

Ἐὰν ὁ Ὁμηρος ἀντιπροσωπεύῃ τὴν αὐγὴν, ὁ Ἰώβ τὸ δράμα, ὁ Αἰσχύλος τὸ δίκαιον, ὁ Ἡσείας τὸν κεραυνόν, ὁ Ἰουβενάλης τὸν ἐκδικητὴν γέλωτα, ὁ Παῦλος τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν κατ' αὐτὸν ἀλήθειαν, ὁ Δάντης τὴν ἄβυσσον καὶ ὁ Ραμπλαί τὸν μορφοσμὸν, ὁ Χριστὸς μείραξ θὰ ὠνευρεῖται τὸν Μεσσίαν καὶ ὡς Μεσσίας ἡ ψυχὴ του ἐραντίσει τὸν κόσμον τὰ ῥόδα καὶ τὰ δάκρυά της.

Ἡ μορφή τοῦ Μεσσία, τοῦ προσωποποιημένου αὐτοῦ ἰδεώδους, ἐγκυμονοῦντος ἐν ἐαυτῷ βασιλεία δόξης καὶ βασιλεία τρόμου, ἐπαγγελλομένου τὸν κατακλυσμὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν κατακλυσμὸν τῆς γῆς, περιίπταται εἰς τοὺς Προφήτας ζωηρὰ, ἀνήσυχος, φοβερὰ, μειδίωσα, ἀλλοπρόσαλλος, σχεδὸν παράφρων.

Ὁ νεανίας ἐπελήφθη ἐρωτικῶς τῆς μορφῆς αὐτῆς, ἐνέπλησε τὴν καρδίαν Του **θεοῦ**, ἐκήρυξε τὸν θεὸν πατέρα καὶ ἤρξατο τοῦ εὐαγγελίου Του.

Ὁ μεσσιανισμὸς ἦτο ἡ ἐπανάστασις, ἥς τὴν σημαίαν ὕψωσε πρῶτος Ἰουδας ὁ Γαλιναίτης ἢ Γαλιλαῖος, εἰδὸς τι Μιραβὼ τῶν Ἰουδαίων. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουδα ἦτο

πολιτικὴ· ἐπολέμει τὴν ἀπογραφὴν· ἐκήρυττε τὸν θάνατον ἐν ἐλευθερίᾳ προτιμώτερον τῆς ζωῆς ἐν δουλείᾳ· ἐθεώρει τὸν φόρον ὡς στιγματίζοντα τὸν ἐλεύθερον πολίτην· ἕως ὅτου ἡ ἐξουσία τῆς Ῥώμης κατέβαλλε τὴν ἐπανάστασιν.

Ἡ ἐπανάστασις κατεβλήθη, ἀλλ' αἱ ἰδέαι ἔμειναν ὀρθαί· διότι τὰ σώματα διώκονται· ἀλλ' αὐταὶ φεύγουν τὸ ξίφος ἢ τὸν ἀκινάκην. Ἐγεννήθη ἐν Γαλιλαίᾳ ὄρεξις θανάτου· τοιαύτη ὄρεξις ἀναγγέλλει τὴν ἀπελπισίαν τῶν κοινωνιῶν. Τῆς ἀπελπισίας αὐτῆς ἐπωφελήθη ὁ Ἰησοῦς ἵνα πλάσῃ ἐν ἐαυτῷ νέον κόσμον καὶ κηρύξῃ τὸν νέον κόσμον εἰς τὸν παλαιόν. Ὁ νέος κόσμος ἦτο ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἡ βασιλεία αὐτῇ τῶν οὐρανῶν ἐκυμαινετο πολὺ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Χριστοῦ, ὡς σφαῖρα ἀεροπόρος ἀναισθητοκαταβαίνουσα, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Κατ' ἀρχὰς τὴν εὐηγγελίζετο ἐδῶ κάτω καὶ μετὰ ταῦτα διὰ Ῥωμαλέας πτήσεως τῆς ψυχῆς του ἔστησε τὸν θρόνον της εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ ἰδεώδους.

Ἀν' Ἰουδας ὁ Γαλιναίτης ἦρε τὸν βραχίονά του κατὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὁ Χριστὸς ἦρε τὸν λόγον του κατὰ τῆς ἠθικῆς ἐξουσίας.

Εἰς τὸν Καίσαρα, τὸν ὅποιον ἤκουε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ, ἐκήρυξε τὴν ὑποταγὴν του. Τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι. Ἀριέρωσε δὲ τὴν ἐπαναστάτιδα ψυχὴν του εἰς τὸν καθαρὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἀγῶνα, καὶ ἐκεῖ ὑπῆρξε μέγας, ἀπειρος, τρυφερός, κοινωνιστής, ἀναμορφωτής, συνδιαλλακτής.

* *

Τὸ μαλακὸν αὐτὸ τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ῥεμβὸν τῆς διανοίας, καὶ ἡ βαθεῖα γνώσις τῶν κοινωνικῶν νόμων ἐξεδηλώθησαν ὅχι μόνον ἐν τῇ συμπάθειᾳ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν γυναικῶν πρὸς αὐτόν. Ὑπὸ ποίαν ἄλλην μορφήν ἀνέτειλεν ὁ Ἰησοῦς ἐν Γαλιλαίᾳ, ἢ ὡς ξανθὸς Ἐρως, μὴ ἀνήκων εἰς οὐδεμίαν καὶ εἰς οὐδέναν ἀποκλειστικῶς, ἀλλ' εἰς ὅλας καὶ ὅλους; Συνεπάθει δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅχι μόνον πρὸς τὰς τιμίας δεσποίνας, ἀλλὰ κυρίως πρὸς τὰς ὑπόπτου διαγωγῆς.

Ὅτε εἰσῆλθεν ἵνα φάγῃ εἰς οἰκίαν Φαρισαίου εἰσῆλθε γυνὴ ἁμαρτωλὴ, κρατοῦσα ἀλάσαστρον μύρον καὶ προσπεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειψε τῷ μύρῳ. Ὁ Φαρισαῖος ἐταράχθη βλέπων πᾶς εἰς προφήτην ἐπιτρέπει εἰς ἐαυτὸν—ἢ τοῦλάχιστον εἰς τοὺς πόδας του—τοιαύτας πορνικὰς θαπείας. Ἀλλὰ τοῦ Ἰησοῦ τὸ πρὸς τὰς γυναῖκας αἶσθημα ἐξεχρίσεν εἰς τὴν ἀνταξίαν χειλέων Βύρωνος θερμὴν ἰδέαν: «**Ἀφῶνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί· ὅτι ἡγάπησεν πολὺ.**

Ὁ τρυφερὸς διάλογος μετὰ τῆς ὠραίας Σαμαρείτιδος ὑδρευομένης μετ' ἀνεσκουμπωμένους βραχίονας, μετ' ἐκκενῶν κόλπον, μετ' ῥόδα κοπώσεως ἐπὶ τοῦ προσώπου, παρ' ἧς ζητεῖ ὁ Ἰησοῦς ὕδωρ, εἶναι ἐκ τῶν τρυφερωτέρων τεμαχίων τοῦ εὐαγγελίου καὶ συνάμα συμπληροῖ τὴν ἠθικολογικὴν τοῦ Μεσσία εἰκόνα, βοηθῶντος νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς προλήψεις, νὰ πληρώσῃ τὰ κοινωνικὰ χάσματα νὰ διαχύσῃ πανταχοῦ τὴν ἀγάπην καὶ εὐηγγελισθῇ τὸν βίον τῆς ψυχῆς, τὸ προσκύνημα τοῦ πνεύματος.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ τὸν ἀνακαλύπτουν τρυφερώτατα διαλεγόμενον μετ' ὠραίας Σαμαρείτιδος· σκανδαλίζονται ἐπὶ τῇ θέᾳ τοιοῦτου συμπλέγματος· οὐχ ἥττον δὲν τολμῶσι νὰ τοῦ κάμουν καμμίαν παρατήρησιν. «**Οὐ**

δεῖς μένοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

Ἄλλ' ἡ φιλοσοφική συμπάθεια τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκδηλοῦται ὅταν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι φέρουν πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐπὶ μιγείᾳ συλληφθεῖσαν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ζητοῦντες νὰ λιθοβοληθῇ, σύμφωνα μὲ τὸν νόμον Μωσέως. Τί ἀπάντησεν εἰς αὐτούς;

— Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω.

Καὶ ἀμέσως ἐσχηματίσθη κενὸν περὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Ἰησοῦν. Συνήφθη δὲ ἀναμεταξύ των ὁ ἐξῆς διάλογος:

— Ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

— Οὐδεὶς, κύριε.

— **Οὐδὲ ἐγὼ σὲ κατακρίνω**· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

* *

ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους, τοιοῦτος ὢν, ποιητῆς, τρυφερός, καρδιά μεγάλη, διάνοια μειζων, ὑψώθη ὑπὲρ τὸν νόμον τοῦ Μωσέως, ὑψώθη ὑπὲρ τὴν Πεντάτευχον καὶ τοὺς Προφῆτας, ὠνειρεύθη ἑαυτὸν πλήρη Θεοῦ καὶ ὡς Θεὸς ἐδίδασκε διδασκαλίαν νέαν, βασιλείαν νέαν, ἠθικὴν νέαν, φιλοσοφίαν νέαν. Ἡ Συναγωγὴ εἶχε τὴν ἠθικὴν τῆς, ἀλλὰ τὴν ἠθικὴν αὐτὴν ὁ Χριστὸς τὴν ἐπλάτυνε, τὴν ἐξιδέωσε, ἐγκλείσας αὐτὴν ἐν χρυσαῖς νεφέλαις κόσμου νέου, ὃν μετρησίωσε, πολὺ, πολὺ ὑψηλὰ, καὶ δεῖξας αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου του ὡς μεμακρυσμένον ἀκτινοβόλον σημεῖον, εἶπε τοῖς θνητοῖς: Θνητοί, ἰδοὺ ἡ σωτηρία σας. Θνητοί, ἰδοὺ ἡ ἀναγέννησίς σας.

Κυρίως δὲν ἤθελεν ἱερεῖς, δὲν ἤθελε τελετὰς, δὲν ἤθελε καπνοὺς, δὲν ἤθελε λαμπάδας, ἀλλ' οὔτε ψάλτας, οὔτε κανδυλανάπτας, οὔτε Μεθοδίου καὶ Παναρέτους, οὔτε φελόνια, οὔτε ἄμφια, οὔτε ἐγκόλπια, οὔτε πατερίτσας. Ἐβδελύσσετο τὴν ὕλην, τὴν ἐπίδειξιν, τὴν ὑποκρισίαν, τὰς νηστείας. Ἐβδελύσσετο τὰς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων μεσολαβοῦντα ὄργανα, ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, ἐπισκόπους, πάπας, καρδιναλίους. Ἦθελε τὸ δίκαιον τῶν δικαίων, ἤθελε ἀκόμη καὶ τὸ δίκαιον τῶν ἀδίκων. Ἦθελε τὴν καταστροφὴν τοῦ πλούτου ὡς πηγῆς ἁμαρτίας, ἤθελε τὴν ἀνόρθωσιν τῶν πτωχῶν, ὡς τέκνων τοῦ αὐτοῦ πατρός. Ποῦ προσήχετο; Εἰς τὰ ὅρη. Τί προσήχετο; Τὸ Παῖτερ ἡμῶν. Ἦτο ἐναντίος τῆς κρατούσης νομοθεσίας, τῆς αὐστηρᾶς καὶ δρακοντείου τοῦ Μωσέως νομοθεσίας. Ὄνειρεύθη τὸν κόσμον δημιουργηθέντα δι' ἐνὸς φιλήματος καὶ ἤθελε τὸ φίλημα νόμον τοῦ κόσμου.

* *

Αὐτὰ ὅλα τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Σταυρὸν, περιτεθειμένον χλαμύδα κοκκίνην, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐξ ἁκανθῶν, εἰς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ κάλαμον, δεξιᾷ δὲ καὶ ἀριστερᾷ δύο ληστὰς.

* *

Ἄλλ' οἱ αἰῶνες μετέβαλον τὸν σταυρὸν του εἰς θρόνον, τὴν χλαμύδα του εἰς πορφύραν, εἰς στέφανον ἐκ ῥόδων τὸν στέφανον ἐξ ἁκανθῶν, τὸν κάλαμον εἰς σκήπτρον καὶ τοὺς δύο ληστὰς εἰς τοὺς λατρεύοντας αὐτὸν δύο κόσμοις.

*

Χριστὲ βασιλεῦε, Χριστὲ ἀρωμάτιζε, Χριστὲ ἐγάπα!

Καλεῖσθαι.

ΤΙΝ! ΤΟΓΚ!

Τίν, τόγκ, ὕμνοῦν ἡ ἐκκλησιαὶς τὰ πάθη τοῦ Κυρίου! τόγκ, τόγκ, σημαίνει θλιβερὰ καὶ ἡ Ρούσικη καμπάνα! Σταυρόνουν οἱ Τσιφούτηδες ὅτὸν τόπο τοῦ Κρανίου ἐκεῖνον ποῦ τοὺς χόρτασε μὲ τ' οὐρανοῦ τὸ μάννα.

Τίν, τόγκ, βαροῦν ἡ Ἐκκλησιαίς, Παρασκευὴ μεγάλη, καὶ μὲς ὅτὰ μαῦρα ὁ παππᾶς τὸν σταυρωμένο ψάλλει.

Τίν, τόγκ! πηγαίνει καὶ ἔρχεται τῶν κυριῶν τὸ φύλον μὲ τὰ βαμμένα μάγουλα, τὰ μάτια καὶ τὰ φρύδια, φιλεῖ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Σταυροῦ τὸ ξύλον μὲ πόσσα, μὲ κουνήματα καὶ νόστιμα παιχνίδια.

Λουλούδια ἐπιτάφια μοιράζουν οἱ παππάδες, καὶ κἄπως σκανδαλίζονται καὶ αὐτοὶ μὲ τῆς κυράδες.

Τόγκ, τίν! ἡ νήστεια, φαίνεται, τὰ νεῦρα ἐρεθίζει, καὶ βλέπεις μούραις κόκκιναις καὶ μάτια πυρωμένα, τὸ λάδι καὶ ἀνάισθητο κορμὶ καταφλογίζει, καὶ ὁ Σατανᾶς τοὺς εὐσεβεῖς πειράζει ὀλοένα.

Πετᾶ καὶ μὲς στῆς Ἐκκλησιαίς ὁ γυιὸς τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ὁ σταυρωμένος γίνεται τοῦ Ἑρωτα μεσίτης.

Τίν, τόγκ! κυττάζω γύρω μου κυρίας καὶ κυρίους νὰ σπρώχνουν, νὰ στριμώνωνται καὶ νὰ σταυροκοποῦνται, βλέπω *Νυμφίος* νὰ γελοῦν μαζί μὲ τοὺς *Νυμφίους*, μάτια ὕγρα νὰ στάζουν καὶ μπράτσα νὰ τσιμπιοῦνται. Ἀκούω καὶ μιὰ ὁμορφὴ μαυροντυμένη χήρα γιὰ ἄνδρα νὰ παρακαλῇ τοῦ κόσμου τὸν σωτῆρα.

Τόγκ, τίν! κουζίνα ἔρχεται παχειὰ νὰ προσκυνήσῃ μ' ἓνα φαντάρο ἑξάδερφο, καὶ κἀνὲ τὸ σταυρὸ τῆς, σκύφτει τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ μὲ σέβας νὰ φιλήσῃ, καὶ κατὰ λάθος, φαίνεται, φιλεῖ τὸν ἑξάδερφό τῆς.

Ἄ! δὲν πειράζει τίποτα, συμβαίνουν τέτοια λάθη, γιὰ ἓνα τέτοιο φίλημα ὁ κόσμος δὲν ἐχάθη.

Τίν, τόγκ! ἡ κάθε ἐκκλησιὰ μὲ μυρωδιαῖς γεμίζει, καὶ μιὰ παρθένος πρὸ ὕψηλὰ κρατεῖ τὸ μισοφόρι, καὶ λίγο πόδι κάτασπρο καὶ ἐμένα διαβολίζει... Χαρὰ σ' ἐκείνη τῇ μαμμᾷ, ποῦ ἔχει τέτοια κόρη! Γλυκαῖς ματιαῖς σταυρόνουνται ἀπ' τὸ Χριστὸ ἀπάνω, καὶ ἐγὼ σὰν χάχας στέκομαι καὶ τὸ σταυρὸ μου κἀνω.

Τόγκ, τίν! ὁ πόρνος, ὁ φονιᾶς, ὁ κλέφτης τοκογλύφος, ἡ ἑσχισμένη μοιχαλὶς μὲ τὰ γυμνά τῆς στήθια, ὅλοι αὐτοὶ μαζεύνονται μὲ Φαρισαῖοι ὕψος ἐμπρὸς εἰς τὸ θεάνθρωπο, στοῦ κόσμου τὴν ἀλήθεια. Ὅλοι αὐτοὶ παῦ ἔρχονται ἐδῶ νὰ τὸν φιλήσουν, ἢ μποροῦν καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ φτηνὰ νὰ τὸν πουλήσουν.